

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за травень 2019 року)

Із 22 по 24 травня у Києві тривало Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій». Захід організовано спільними зусиллями Міністерства культури України та Національної спілки письменників України. До події долучилося понад 100 учасників, з-поміж них майже два десятки зарубіжних гостей. Письменницька делегація взяла участь у творчих зустрічах, які пройшли в столичних навчальних закладах – КНУ ім. Т. Шевченка, Університеті менеджменту освіти, Університеті ім. Б. Грінченка, Національному педагогічному університеті ім. М. Драгоманова, Національному музеї літератури України, Національному музеї Тараса Шевченка, Публічній бібліотеці імені Лесі Українки, бібліотеках Солом'янського району Києва та в інших установах. В Інституті літератури ім. Т. Шевченка НАН України було проведено круглий стіл «Тарас Шевченко і сучасність», а в Національній спілці письменників України – поетичні читання творів Шевченка мовами народів світу. Крім того, у Каневі, на Чернечій горі, відбулися урочистості з нагоди 158-ї річниці перепоховання Тараса Шевченка, у Канівському музеї Тараса Шевченка відкрито виставку робіт полтавських і канівських майстрів народної творчості «Образ і слово Кобзаря у вишивці», а ініціаторами створення Тарасового рушника з Переяслава-Хмельницького передано у дарунок музею мистецьку роботу, виконану вишивальницями краю.

8–9 травня до Дня пам'яті та примирення та Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні у столиці на Співочому полі Печерського ландшафтного парку проведено мистецьку програму «Рокам ніколи пам'яті не стерти» за участю майстрів мистецтв, художніх аматорських і ветеранських самодіяльних колективів. Крім того, у Національному музеї історії України у Другій світовій війні в рамках концертно-тематичної програми «Пам'ятаємо – Перемагаємо!» відбулися поминальний реквієм «Пам'ять», молебень за мир в Україні. Також в обласних центрах було відкрито експозицію «Тріумф людини. Жителі України, які пройшли радянські концтабори». Захід проходив, зокрема: у Києві на Хрещатику, у холі будівлі Вінницької ОДА, у Запорізькому обласному краєзнавчому музеї, у Палаці культури Луцька, у Рівненському обласному краєзнавчому музеї, у Херсонському краєзнавчому музеї, у Чернігівському обласному молодіжному центрі, а також Житомирі, Дніпрі, Краматорську, Кропивницькому, Северодонецьку та інших містах. Організаторами проекту виступили Український інститут національної пам'яті, Центр досліджень визвольного руху, Меморіальний комплекс Національний музей історії України у Другій світовій війні, Музей-меморіал жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького», Га-

лузевий державний архів СБУ. Крім того, протягом травня в Державному архіві Київської області тривав громадський проект «НепрОСТі листи». Першою частиною ініціативи стало відкриття історико-документальної експозиції про оstarбайтерів із Київщини, яких у 1943–1944 роках примусово вивезли до Німеччини. Друга складова проекту – пошук адресатів недоставлених листів.

До Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, що відзначається в Україні 18 травня, у столиці проведено низку культурних та мистецьких заходів. Зокрема 18 травня на базі Національного комплексу «Експоцентр України» за участю державних посадовців та кримської діаспори відкрито проект «Вкрадений Крим. Історія депортації». Інсталяцію створено за підтримки Міністерства інформаційної політики. Це 11 арт-об'єктів, які дають уявлення про жахи насильницького виселення та його наслідки. У рамках події проходили тематичні лекції художників, істориків та культурологів. Крім того, у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого відбувся скорботний захід за участю голови Меджлісу кримськотатарського народу, народного депутата України Р. Чубарова та заступника голови Меджлісу І. Умерова. Під час події було презентовано книжку історика Г. Бекірової «Шлях лідера. Мустафа Джемільєв», а також проведено благодійний ярмарок. Своєю чергою, у Національному музеї історії України стартувала виставка «Ор'єк. В мереживі Криму», присвячена традиційному кримськотатарському мистецтву, у Кримському домі тривав фотопроєкт З. Ялибойлу «Обличчя депортації. Трагедія кримських татар 75 років поспіль», у Вінниці презентовано проект «Хайтарма. Повернення», у Львові – виставку картин кримськотатарського художника Р. Емірова із серії «Унутма!» («Не забувай!»), а у Херсоні – виставку «Наш Крим». Тимчасом на Центральному залізничному вокзалі відбувся перформанс від акторів PostPlayТеатру та кримськотатарських активістів – символічна реконструкція вагона, у якому перевозили кримських татар під час депортації. У рамках відзначення 75-ї річниці депортації кримських татар у київському виставковому центрі ArtHall D12 демонструвався документальний фільм «1944», створений кінокомпанією Fresh Production Group за підтримки Міністерства інформаційної політики України. Прем'єрні покази стрічки пройшли також у центральній бібліотеці Луцька і в галереї «Дзига» у Львові.

19 травня на території Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили» за участю державних посадових осіб, народних депутатів, науковців, громадських діячів та сотень небайдужих відбулося урочисте вшанування *жертв політичних репресій*. Також у травні до Дня пам'яті біля будівлі КМДА тривала фотодокументальна виставка «Перетинаючи київський Стік». Експозицію було присвячено долі київських греків, розстріляних під час «грецької операції» – масових репресій щодо представників грецької спільноти в усіх республіках СРСР.

Культура та ООС. Культура та мистецтво в прифронтовій зоні

30 травня у столиці на сцені Національного центру театрального мистецтва ім. Леся Курбаса перший в Україні соціальний англomовний театр ветеранів і волонтерів АТО Project «W» – *Veterans, Volunteers William* презентував англomовну виставу «Дванадцята ніч, або Що захочете» за п'єсою В. Шекспіра у сучасній постановці режисера, з. а. України О. Гнатковського. У складі трупі –

ветерани бойових дій на Донбасі, члени їхніх родин, волонтери. Усі вони близько року готувалися до прем'єри, опанувавши для цього англійську мову й акторську майстерність. Подія стала можливою за ініціативи ветерана АТО І. Касьяна та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». *Project «W» – Veterans, Volunteers William* – це соціальний проект своєрідної мистецької реабілітації від Сучасної школи англійської мови English Amon People, громадської організації «Елеос-Україна» та Івано-Франківського академічного обласного музично-драматичного театру ім. І. Франка.

Із 10 по 27 травня у Музейно-виставковому центрі «Музей історії Києва» проходила інтерактивна інсталяція «Вмісти своє життя у валізу». Мета події – подолати стереотипи та упередження в суспільстві стосовно переселенців із Криму та Донбасу. Відвідувачі мали можливість зануритися у їхній сумний досвід за допомогою створеного інтерактивного простору – зібрати речі за лічені хвилини та покинути власне помешкання, звичне життя, можливо, назавжди. Проект організовано ГО «Інтерньюз-Україна» за підтримки Чорноморського фонду регіонального співробітництва Німецького фонду Маршалла. До реалізації заходу також долучились благодійний фонд «Схід-SOS», громадські організації «Донбас-SOS», «Крим-SOS», підприємство «Кримський дім», правозахисний проект «Радник з питань ТПО».

Перший Всеукраїнський форум військових письменників, який розпочався у Львові 6 травня, об'єднав близько 20 українських авторів, переважно учасників бойових дій на Донбасі. Серед них – кіборг О. Терещенко зі спогадами «Життя після 16:30», учасник АТО В. Якушев з книжкою «Карателі», письменники С. Дзюба та А. Кірсанов з військовим бойовиком «Бандерас». Упродовж трьох днів на різноманітних локаціях міста, зокрема – в обласній бібліотеці для юнацтва ім. Р. Іваничука, Національному університеті ім. І. Франка, Будинку офіцерів, Академії сухопутних військ, проходили зустрічі учасників форуму з українськими військовослужбовцями. Також делегація відвідала інші міста області, а саме – Буськ, Жовкву, Новий Розділ, Миколаїв, Борислав, Трускавець і Стрий.

Крім того, у травні було презентовано збірки поетичних творів фронтовиків: «Рядки з передової. Антологія поетів, опалених війною» (упорядник С. Пантюк) – у Києві; «Крізь пекло війни та судів. Шлях нескорених» В. Нагорного – у Луцьку; «В ізоляції. Дописи про Донбас» С. Асеєва – у Слов'янську.

Серед виставкових проектів місяця потрібно згадати виставку на підтримку військовополонених моряків «Повернення доДому» – у Львівській ОДА та Кіровоградському обласному художньому музеї, а також експозицію світлин «Погляд на війну та мир» – у Черкаському обласному художньому музеї.

9 травня, в п'яту річницю загибелі 12 українських військовослужбовців разом з генералом С. Кульчицьким біля гори Карачун, в Слов'янську відкрили пам'ятний меморіал на честь загиблих героїв.

Децентралізація

14 травня в Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого за участю першого заступника міністра культури України С. Фоменко та генерального директора бібліотеки Т. Вилегжаніної відбувся підсумковий інформаційний семінар в рамках конкурсу культурно-мистецьких проектів «Малі міста –

великі враження». Мета конкурсу, що вже другий рік поспіль проходить за ініціатииви Міністерства культури України, – стимулювання культурного регіонального розвитку, промоція культурної спадщини малих територій та посилення її інтеграції в життя громад. В рамках практичної панелі проведено роботу над потенційними проектами за такими напрямками: культурна спадщина, історико-культурні заповідники, музеї, фінансові питання.

Мовні питання

22 травня Кабінет Міністрів України схвалив *Український правопис* у новій редакції, розроблений Українською національною комісією з питань правопису. Рішення ухвалено з метою забезпечення конституційних положень про державний статус української мови та уніфікації вживання правописних норм.

МИСТЕЦЬКІ ЗАХОДИ

22–23 травня відбувся завершальний етап Міжнародного проекту-конкурсу «Тарас Шевченко єднає народи». Мистецький захід започатковано Послом миру, президентом Міжнародної ліги «Матері і сестри – молоді України», н. а. України Г. Яблонською. Проводиться щорічно протягом весняних місяців з 2016 року за сприяння Міністерства культури України, Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка, Національної ради жінок України, Українського фонду культури, Шевченківського Національного заповідника в м. Каневі, Національного музею Тараса Шевченка, Товариства «Знання» України. У п'яти номінаціях конкурсу – «Наживо», «Відеоформат», «Мій Шевченко», «Поza часом» і «Пам'ять» змагалися учасники різного віку та різних національностей. Слово Шевченка лунало багатьма мовами світу.

17–19 травня у столиці тривали Дні Європи. Центральною темою події стало 1000-річчя з початку правління великого князя київського Ярослава Мудрого в Київській Русі. У ході фестивалю проведено низку культурних та мистецьких заходів, серед яких: концерт «Ярослав Мудрий. NewVision», перформанс «Едігна. Донька Анни Київської і Генріха I. Початок Славного Служіння», Міжнародний фестиваль мистецтв «Anna de Kyiv Fest», Міжнародний фестиваль сучасної клезмерської музики та єврейської культури Kyiv Klezmer Fest, гала-концерт переможців X Міжнародного фестивалю-конкурсу дитячої та юнацької творчості «Світ в твоїх руках». Крім того, на Софійській площі відбувся мистецький проект «Зірки світової опери» за участю українських виконавців, які вже здобули міжнародне визнання: Л. Монастирської, А. Бондаренка, В. Дитюка, С. Магери, Т. Штонди. У супроводі Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України під орудою головного диригента проекту М. Дядюри прозвучали твори світової класики. У концерті також взяла участь Національна академічна хорова капела України «Думка».

25–26 травня до Дня Києва у столиці проводилися різноманітні масові заходи, концерти, спортивні змагання і показові виступи. Серед мистецьких подій – проект «Художники Києва – рідному місту» у Центральному будинку художника, виставка «Почесні громадяни міста Києва» на Хрещатику, фестиваль «Мистецька палітра Києва», джазовий фестиваль «JAZZ KOLO», фестиваль національних культур «Етнофест», фестиваль «Кобзареві джерела», проект «Київський бал», фестиваль «Країна Франкіана», Всеукраїнський фестиваль хорового

мистецтва «Пісня над Дніпром» ім. А. Авдієвського та інші. Крім того, в Київській муніципальній академії естрадного та циркового мистецтва з нагоди Дня Києва відбулась урочиста церемонія вручення Мистецької премії «Київ». Лауреатами 2019 року стали: у галузі літератури – письменник М. Слабошпицький; кіномистецтва – режисер, кінооператор С. Лисецький; музичної композиції – композитор В. Гронський; народного декоративного мистецтва – майстри писанкарства Т. Влененко та Л. Ктіторова; театрального мистецтва – режисер, н. а. України Б. Струтинський, диригент, н. а. України С. Литвиненко, балетмейстер, з. а. України В. Прокопенко; образотворчого мистецтва – художник-живописець С. Бринюк; журналістики – журналіст В. Проненко; хореографічного мистецтва – балетмейстер І. Гутник; циркового мистецтва – з. д. м. України В. Корнієнко, режисер В. Гумарова, з. д. м. України Р. Недзельський.

Із 3 по 5 травня в Івано-Франківську з нагоди Дня міста відбулася низка мистецьких заходів. Головною подією свята став IV Міжнародний мистецький фестиваль «Карпатський простір», що проходив за ініціативи Національної оперети України. У масштабній програмі – фолк, етно, рок, класична музика, театр і кіно, візуальні мистецтва, розмаїття народних промыслів тощо. Театральну частину склали вистави: «Що робити в Попасній після 6 вечора» від мистецької групи «На лінії вогню» (Театр Сучасного Діалогу, Полтавська філія Суспільної служби України, НЕ ТЕАТР, *PostPlayTeamp*), «Погані дороги» за п'єсою Н. Ворожбит від Київського театру драми і комедії на лівому березі Дніпра, «Москалиця» за повістю М. Матіос від Національного театру оперети, «Отелло/Україна/Facebook» від театру «Золоті Ворота», а також балет «Спляча красуня» від *KYIV MODERN-BALLET Theatre* і Раду Поклітару. Джаз-програма у палаці Потоцьких проходила за участю тріо Н. Лебедевої разом із Я. Товарянським і Я. Борисом та співачки Л. Марті. Основними музичними подіями фесту стали міжнародний концерт «10 тенорів» від Національного театру оперети (диригент-постановник І. Ярошенко) та II Всеукраїнський Великодній фестиваль хорової музики «Катедральні дзвони». Вітчизняне візуальне мистецтво було представлено експозицією «Життя і творчість Івана Марчука» та інтерактивним проектом О. Чепелик «Метафізичний часопростір» у Музеї мистецтв Прикарпаття. У рамках фестивалю відбувся круглий стіл «Децентралізація: виклики, перемоги і досягнення» із залученням дипломатичного корпусу, членів уряду України, представників органів місцевої влади, об'єднаних територіальних громад. Тими ж днями у місті проходив фестиваль ковальського мистецтва «Свято Ковалів-Blacksmith Festival» за участю майстрів з понад 20 країн світу. Проблеми екології стали головною темою заходу. Відтак, створені ковалями якорі доповнили інсталяцію В. Федоряка «Зниклі ріки» у галереї «Арт на Мур». Також цього року вперше відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Художній метал. Візії майбутнього» та організовано Міжнародну виставку сучасної сталевих скульптури «Vox.Ferrum». Крім того, в рамках відзначення Дня міста за ініціативи Івано-Франківської міськради було започатковано Міжнародний фестиваль живої скульптури – 3 травня обласний центр заповнили живі статуї у виконанні вітчизняних і закордонних акторів.

Однією із локацій «Карпатського простору» стало місто Коломия, де пройшов дводенний XII Всеукраїнський відкритий фольклорний фестиваль

«Писанка». Подія відбулася за підтримки Міністерства культури України, Івано-Франківської облдержадміністрації, Коломийської міськради та міжнародного благодійного фонду «Покуття». Учасниками цьогорічного фесту стало близько 1800 осіб з різних областей України, серед них – 1500 колективів народної творчості, 100 писанкарів, 150 учасників конкурсу писанкового розпису та 50 майстрів декоративно-ужиткового мистецтва. Мистецьку програму склали, зокрема розважальний захід «Коломийська забава» за участю студій «Star dream» і «Зорепад», колективів «Сварга» і «Покуття», а також виступ київського гурту «Шпилясті кобзарі». У рамках фольклорного фестивалю відбувся круглий стіл «Мистецтво писанки: традиції і виклики сучасності».

Тимчасом Львів відзначив своє 763-ліття у стилі ретро. Впродовж 3–5 травня на площах міста пройшли різноманітні заходи. Серед них: святкова ретро хода; фестиваль дизайну вишиванки; *Retro Lviv Festival*; Міжнародний фестиваль духових оркестрів та мажореток «Королівський Лев»; концерт за участю державної академічної чоловічої хорової капели «Дударик» з програмою «Ми – батяри» та дитячої творчої школи П. Табакова; ретро-вистава «Формули екстази» за поезією Б.-І. Антонича; музичне дійство та світлове шоу «The Planets» за участю оркестру Львівської національної філармонії. Також із концертами виступили – гурт «Wszystko», Roskoko, вокальна формація «Піккардійська терція», народні ансамблі пісні і танцю «Гуцулія» і «Черемош» та інших виконавці. Візуальну частину свята представили: експозиція «Історії Левандівки у старих фотографіях» та виставка карет від «Каретного двору». Крім того, відбулися покази фільмів «Шляхетні волоцюги», «Буде краще», «Львів початку ХХ ст. у кінострічках».

II Міжнародний фестиваль співаної поезії *Lviv Music & Poetry Week*, який проходив у Львові з 6 по 12 травня, зібрав близько п'ятдесяти митців з України та діаспори. Захід було присвячено 100-річчю від дня народження українського перекладача, поета, лінгвіста М. Лукаша. На тиждень КМЦ «Львівський палац мистецтв» перетворився на центр літературних зустрічей, автограф-сесій, поетично-музичних концертів. Основними подіями фестивалю стали відкриття виставки-конкурсу «Акварельні монологи» та конкурс екслібрисів за мотивами творів М. Лукаша. Також *Lviv Music & Poetry Week* відзначив переможців конкурсу молодих літераторів «- пре — ЛЮД — і — Я».

Третій рік поспіль на Львівщині проходить «Етнофестиваль гостинності», який покликаний відроджувати та популяризувати народні звичаї і традиції та активізувати культурно-мистецьке життя краю. Стартував фест 12 травня у Львові перед пам'ятником Т. Шевченку масштабним концертом інструментальної музики. У межах події протягом весняно-літнього періоду понад 600 творчих колективів презентують свою творчість у найвіддаленіших містах і селах регіону.

У Тернополі 3–5 травня відбувся VII Мистецький фестиваль «І». Цього року захід об'єднав понад півтори сотні літераторів, композиторів, художників та музикантів. Головним критерієм формування програми була новизна. На різних локаціях міста працювали мистецькі сцени. Зокрема, *музична*: гурти *Latexfauna*, «Один в каное», «Фіра», *Tik Tu*, *Tvorchi* та ін.; *літературна*: Ю. Винничук, Ю. Андрухович, О. Ірванець, С. Жадан, А. Любка, А. Дністровий, Л. Романчук та

ін. Крім того, відбувся показ фільмів «Будинок слова» Т. Томенка, «Коли падають дерева» М. Нікітюк, «Пакет» М. Мельника. Серед іншого – світлодіодне шоу від тернопільського театру нових технологій «Метаноя», а також мистецькі лекторії: «Українське фентезі сьогодні й завтра», «Переклад як дистанція. Межі та позамежжя Бредберівського письма», «*Humans and Heroes*, або Стань класиком сьогодні: 7 мистецьких лайфхаків для сучасності» та інші.

МУЗИКА

У Києві в Національній філармонії України з 20 по 24 травня тривав Міжнародний фестиваль «Київська весна-2019». У рамках заходу відбулося п'ять концертів, які об'єднали симфонічну, камерну музику і джаз, класику та сучасність, героїку, епос і лірику, молодих музикантів і досвідчених артистів. Стартувала подія концертом «Три Прометейі» за участю симфонічного оркестру Національної філармонії під орудою диригента М. Дядюри. Прозвучали твори Людвіга ван Бетховена, А. Скрябіна та сучасного українського композитора Є. Станковича.

9 травня в Ужгороді відбувся перший концерт відродженої Української республіканської капели *NOW Кредо*. Очолив колектив, до складу якого увійшло 82 артисти, з. д. м. України, головний хормейстер Національної опери України, диригент і художній керівник камерного хору «Кредо» Б. Пліш. Місія новоствореного хору, який через сто років знову рушає у турне за маршрутом Капели Олександра Кошиця, така ж сама: через культурну дипломатію сприяти зміцненню економічної незалежності України. Програму виступу склали найкращі зразки української хорової духовної та фольклорної музики.

Із 14 травня по 6 червня у Львові тривав ХХІХ Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози» за участю виконавців з 15 країн. В насиченій програмі (28 концертів) – класика європейських та українських композиторів. Зокрема вечір італійської вокальної музики, бароковий скрипковий концерт, вечори чеських шедеврів, творів Бетховена, Брамса, Вівальді, Генделя, Скорика, низка симфонічних концертів та багато іншого. Серед зіркових гостей фестивалю – О. Криса, С. Соловій, Ж. Микитка, С. Мате, П. Верніков, В. Неселовський, Ф. Бадалбейли, А. Війтович, Д. Онищенко, Д. Грім. Заходи фестивалю відбулися у Львівській національній філармонії та Львівському будинку органної та камерної музики.

11–12 травня у Львові відбувся ХVІІІ фестиваль «Флюгери Львова». У програмі – джаз, електронна музика, хіп-хоп, інді, драм-енд-бейс, фольк, неокласика, пост-панк та інше музичне різнобарв'я. Новим на цьогорічному заході було інтерактивне представлення міських спільнот, які займаються розвитком культури у Львові в різноманітних її проявах. Це, зокрема, *артпростір Soma*, магазин-майстерня «Щось цікаве», майстерня-простір «Цех», студентська галерея «Це», галерея-батярня «Правда Б», формація вуличних художників та галерея «Фарбований лис», «Вініл Клуб», інсталяції від лабораторії ресайклінгу *Zelenew i Oleksii Konoshenko* та інші. На фестивальному майданчику можна було почути Сестер Тельнюк та гурт Марка Токара. А новинкою стала нічна вечірка у Музеї ідей. Партнером проекту виступила компанія *FatSound*, яка забезпечила обладнання для фестивалю.

Із 14 по 18 травня у Чернівцях пройшов X Міжнародний вокально-хоровий фестиваль «Хай пісня скликає друзів». На різних музичних майданчиках міста виступило понад 700 виконавців, які виборювали перемогу у шістьох конкурсних номінаціях: «Хоровий спів», «Ансамблі», «Академічний сольний спів», «Естрадний сольний спів», «Народний сольний спів». Поза межами конкурсної програми було організовано низку концертів пам'яті видатних буковинців, зокрема – композитора-виконавця В. Івасюка, українського письменника Ю. Федьковича, н. а. України, композитора, хорового диригента А. Кушніренка.

25–27 травня у Тростянці Сумської області, в рамках проекту Міністерства культури України «Малі міста – великі враження», тривав Міжнародний фестиваль класичної музики «Чайковський Fest». Цьогоріч основною музичною подією фесту став перший Всеукраїнський конкурс класичної музики ім. П. Чайковського для дітей та молоді. Виступи учасників у номінаціях фортепіано (соло), струнні інструменти (скрипка, альт, віолончель), сольний спів (академічний) оцінювало журі на чолі з композитором М. Скориком. Усі основні заходи «Чайковський Fest» проходили на території місцевих пам'яток архітектури – садиби Голіцина та фортеці XVIII століття «Круглий двір». А на завершення фестивалю Харківський національний академічний театр опери та балету ім. М. В. Лисенка представив оперу П. Чайковського «Мазепа» (диригент – Д. Морозов).

15 травня у Черкасах відбулася «Травнева трилогія» IV Міжнародного фестивалю академічної музики «Музичні імпрези України» за участю дванадцяти українських та закордонних композиторів. У програмі — камерний концерт «Від класики до сучасності», симфонічний концерт «Українська музика XXI століття», а також всеукраїнська прес-конференція на тему «Нова? Сучасна? Українська музика..!». Захід організовано за підтримки Міністерства культури України та Київської організації Національної спілки композиторів України.

Загалом травень був насиченим музичними подіями. Зокрема, у різних регіонах країни проходив міжнародний музичний проєкт «День вуличної музики». Також у Києві відбувся фестиваль сучасної електронної музики *Strichka Festival 2019*; на Вінничині – II Міжнародний фестиваль-конкурс народно-хорового співу ім. Віталія Іжевського «Над Собором пісня дзвінко лине» та XVII Міжнародний фестиваль ім. П. Чайковського і Надії фон Мекк; у Харкові – концерт для скрипки з оркестром «Містична Червона скрипка»; на Херсонщині – «Шевченко-рок-фест-Південь»; у Чернівцях – фестиваль джазу «Muza Nyst Jazz Fest 2019» та ін.

ТЕАТР

Із 17 по 25 травня в Херсоні за підтримки Українського культурного фонду відбувся XXI Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії». Глядачі мали змогу переглянути вистави 36-ти творчих колективів з різних країн. Програма фестивалю була різнобарвною: монотеатр, камерний театр, велика сцена, експериментальний простір. Організатори заходу не обмежилися сценою Херсонського драмтеатру, були задіяні й інші локації, а частина вистав відбувалася просто неба. Зокрема, працював *Green Zone* – творчий простір, на якому проходили читання п'єс, майстер-класи і творчі зустрічі за участю режисерів, письменників та драматургів. За рішенням експертної ради фестивалю головно-

го переможця конкурсу цього року не визначено. Натомість є перелік вистав, які стали найкращими в окремих номінаціях. Серед них: Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка, визнаний серед найкращих у чотирьох із восьми номінацій, а саме: постановка «Скапен» за Мольєром – у номінації «Вистава великої сцени»; режисер-постановник вистави «Скапен», з. а. України А. Бакіров – у «Режисурі»; художник зі сценографії та костюмів вистави А. Байтенова – у «Сценографії»; актор, виконавець ролі Скапена в однойменній виставі С. Лефор – у «Акторській майстерності». У рамках фестивалю було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Культурна дипломатія в контексті сучасної європейської та вітчизняної драматургії», в якій брали участь українські та закордонні драматурги, перекладачі й мистецтвознавці, а також Всеукраїнську нараду керівників театрів за участю міністра культури України Є. Нищука.

10–13 травня у Києві проходив III Фестиваль українського аматорського театру «День театру», у якому брали участь близько ста театральних колективів з усієї України – дитячих, юнацьких, студентських, молодіжних, аматорських. У програмі – 115 вистав без жанрових обмежень. Це, зокрема, традиційні – драма, комедія, опера, трагедія; досить незвичайні – мюзикл, лялькова п'єса, хореографічна п'єса, вуличні вистави; і зовсім оригінальні – «чорний театр», пластична вистава, театр тіней та експериментальні п'єси. Покази відбулися на камерних сценах Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, Київського національного академічного молодого театру, Київського академічного «Театру на Липках», Українського малого драматичного театру, Художньо-концертного центру ім. І. Козловського, Національного центру театрального мистецтва ім. Леся Курбаса.

Із 23 по 25 травня в Харкові за ініціативи творчих об'єднань, професійних театрів та музикантів міста відбувся театральний-урбаністичний фестиваль *Parade-fest*. Кілька травневих днів стали підготовчим етапом до тижневого фестивалю у вересні. Тема цього року – «Насилля та утопії». Традиційно структура *Parade-fest* складалася з освітньої, театральної та урбаністичної програм. Освітня включала лекції, дискусії, воркшопи. Театральна – виставу «Та, що вмирає» театру «Публіцист» та перформанс «Мистецтво демократії. Мистецтво любові». Урбаністичній було присвячено цілий день. А завершив пре-фестиваль виступ гурту *Urbanistan* у ГаражХабі – соціальній платформі мейкерів та активістів.

22–25 травня у Києві на Сцені 6 Національного центру Олександра Довженка тривав IV Всеукраїнський фестиваль дитячих театрів *JoyFest*. Свої найкращі роботи презентували понад 20 українських дитячих театрів. У програмі – конкурсні та позаконкурсні вистави; майстер-класи з акторської майстерності; творчі майстер-класи; розваги та фотозони.

У київському *Caribbean Club Concert Hall* щонеділі протягом травня тривали покази сімейного шоу «Ліхтаріус» з перекладачем жестової мови. Театралізований захід мали можливість відвідати діти з особливими потребами завдяки спільній ініціативі *Caribbean Club Concert Hall* та благодійних організацій: «З теплом у серці», «Віра в Диво», «Перлина» та «Товариство Червоного Хреста України».

Статус національного присвоєно театральню-видовищному закладу культури «Київський академічний Молодий театр».

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний оперети – комедії «#На краю світу» І. Бауершими; Національний академічний «Молодий» – «Ласкаво просимо до пекла!» за п'єсою В. Зуєва «Мамочки»; академічний «Колесо» – музичної комедії «Одеса. Шалене кохання» за творами І. Ільфа та Є. Петрова; академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – «Клас» за п'єсами П. Ар'є; драматичний «Браво» – комедії «Любов за викликом, або вареники зі стриптизом» за п'єсою А. Марданя; «Дивні люди» – комедії «15 суток в холодильнику» А. Новікова.

Театри України презентували прем'єри: *Вінницький* обласний український академічний музично-драматичний ім. М. К. Садовського – комедії «Дім, у якому переночував Бог» за Г. Фігейредом; *Дніпропетровський* академічний обласний український молодіжний театр – комедії «Одруження» за М. Гоголем; *Донецький* академічний обласний драматичний театр – вистави «Метро» А. Романія, «Ніч помилок» за п'єсою О. Голдсмита; *Закарпатський* академічний обласний український музично-драматичний театр ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв – спектаклю «Жменяки» за романом М. Томчання; *Запорізький* обласний академічний музично-драматичний ім. В. Магара – фантазмагорії «Конотопська відьма» за мотивами повісті Г. Квітки-Основ'яненка; *Івано-Франківський* академічний обласний український музично-драматичний ім. І. Франка – вистави «Калігула» за мотивами п'єси А. Камю; *львівські* – академічний естрадних мініатюр «І люди, і ляльки» – «Пустостан» за п'єсою М. Пшесьлюги; академічний молодіжний ім. Леся Курбаса – «Маркіза де Сад» за п'єсою Ю. Місіми; незалежний «Domus» – комедії «Майстерня дурниць» М. Туханіна, Г. Селегея; *миkolaївські* – академічний український драми та музичної комедії – «Циганський барон» Й. Штрауса; академічний художній російський драматичний – драми «Кольори» за однойменною п'єсою П. Ар'є; «Маєток Рейвенскрофт» за п'єсою Д. Нігро; *Одеський* обласний академічний російський драматичний театр – комедії «Дружина на біс» П. Урсула; *Сумський* обласний академічний драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна – «Назар Стодоля» за драмою Т. Шевченка; *харківські* – академічний український драматичний ім. Т. Шевченка – «Піаніно у траві» за Ф. Саган; академічний російський драматичний ім. О. С. Пушкіна – «Еврідіки більше нема» за п'єсою Ж. Кокто «Орфей»; *Хмельницький* обласний академічний музично-драматичний ім. М. Старицького – комедії «Ревізор» М. Гоголя.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

Із 17 травня і до кінця місяця на Кіровоградщині у Кіровоградському обласному художньому музеї, міському Художньо-меморіальному музеї Олександра Осмьоркіна та галереї «Єлисаветград» було одночасно презентовано Всеукраїнський культурно-мистецький проект «Мальовнича Україна». Організаторами виставки виступили Міністерство культури України спільно з Національною спілкою художників України. Захід продовжує традиції Шевченкового альбому офортів «Живописная Украина», що вийшов у світ у 1844 році як періодичне видання про історію, народний побут, звичаї, природу та історичні пам'ятки,

які Т. Шевченко змальовував під час своїх подорожей Україною. У рамках проекту було представлено роботи понад трьохсот художників з усіх регіонів України, об'єднаних творчістю Кобзаря. Крім того, учасники виставкового проекту народні художники України М. Прокопенко (м. Одеса) та В. Ковтун (м. Харків) передали до фондового зібрання обласного художнього музею свої картини, а мистецтвознавець, з. ж. України Б. Куманський передав закладу видання 1914 року «Малюнки Тараса Шевченка».

У Києві з 20 по 26 травня за підтримки Київради та КМДА тривав IV Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва *Kyiv Art Week* за участю 40 галерей з усього світу. Цього року тема заходу звучала як «Це не змагання». У межах події було представлено інсталяції та спецпроекти по всьому місту, освітню програму, показ короткометражних фільмів про сучасне українське мистецтво та ярмарок галерей і арт-об'єктів *Kyiv Art Fair*, який традиційно проходив у Комплексі «Торонто-Київ». В єдиному просторі було зібрано близько тисячі арт-об'єктів від більш ніж двохсот художників. Зокрема українськими галереями презентовано виставки: О. Сухоліта у *Bereznitsky Art Foundation*; І. Гайдая «*Veget in Grano*» у галереї «Камера»; В. Сая «ЖК» у Національному музеї Тараса Шевченка та інші. Крім того, в рамках кураторського проекту О. Соснова «Твій портрет» експонувалися роботи К. Проценка, Н. Кравцова, Р. Мініна, О. Богомазова. Однією з ключових подій *Kyiv Art Week* стало відкриття нового артпростору *Set*.

8 травня у Національному музеї Тараса Шевченка відкрилася експозиція «Перепоховання = Перетворення», яка розповідає про формування пантеону національних героїв. В основі проекту три теми: перепоховання Т. Шевченка у 1861 році (Петербург – Київ – Канів), перепоховання Героїв Крут у 1918 році (Крути – Київ), перепоховання В. Стуса у 1989 році (Кучино – Київ). У рамках виставки було організовано освітні програми з лекціями та дискусіями. Проект реалізовано за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Крім того, протягом травня в столиці експонувалися виставки: у Центральному будинку художника – робіт лауреата Премії імені Василя Стуса Л. Міненко, творів сучасних живописців «Художники Києва – рідному місту»; у Мистецькому центрі «Шоколадний будинок» – живопису В. Шерешевського «POST»; у Національному заповіднику «Софія Київська» – робіт зі скла О. Турецької «Пробудження»; у Національному музеї історії України – «Родинна пам'ять про війну. Есеї»; у Музеї книги і друкарства України – матеріалів з фондів музею «Язик до Києва доведе»; у Музеї сучасного мистецтва України – «Династичні хроніки. Міловзорови»; у Музейно-виставковому центрі «Музей історії міста Києва» – живопису І. Федоренко «Червона Королева. 18+»; світлин «Сильні духом. Матері»; робіт О. Джураєвої «Історії»; у Центрі української культури та мистецтва – живопису О. Ланевської та Т. Савушкіної «Узгодженість»; у галереях, артцентрах та креативних просторах: «14 gallery» – графічних творів, ескізів і світлин Г. Довженка «Світ орнаментів»; «IZONE» – панорамних робіт В. і С. Кочетових; «Spivakovska ART:EGO culture Center» – робіт В. Засуцької, С. Кадуліна та VarrIng «Герілья»; робіт Е. Фурси; «The Naked Room» – живописних полотен О. Голосія «Хлопчик і комета»; «Voloshyn Gal-

legу» – робіт В. Ралко «Весілля»; Галерея мистецтв «Лавра» – артпроекту «Українська ідентифікація. Анатолій Криволап, Ігор Ступаченко. Розписи церкви Покрова Пресвятої Богородиці»; «Карась Галерея» – живопису Ю. Сивирини «Китобой»; «M17» – Г. Зіньківського «Нічого зайвого»; «Митець» – робіт Т. Пінчук; «Триптих Арт» – проекту П. Сметани «Ефемерний Ландшафт»; Центрі сучасного мистецтва «Білий Світ» – графіки М. Вайсберга і П. Фішеля «Ostinato»; «Щербенко Арт Центр» – робіт О. Токаревої «Контакт/Чуття/Запалення».

У містах України розгорнуто виставки: у *Дніпрі* – творів молодих художників; у *Кропивницькому* – експозиції «Переможний травень» до Дня пам'яті і примирення, проекту «Мальовнича Україна»; у *Луцьку* – живопису н. х. України Т. Галькун; у *Львові* – експозиції «Сакральний простір юдаїзму», картин В. Бажая «Де-Терміно», карикатур В. Казаневського «Ватні коліна», робіт львівських митців «Малярство: Віктор Москалюк, Михайло Демцю, Борис Буряк – демонстрація нових сторін творчості митців»; у *Миколаєві* – живопису М. Яковини, живопису С. Рослякова «З минулого у майбутнє»; в *Одесі* – робіт О. Соколова; живопису А. Савадова «Лабораторія Орфея»; у *Полтаві* – сучасного мистецтва «Очікування не має сенсу. Створюй свою реальність зараз», живопису К. Скалацького; у *Хмельницькому* – творів Л. Медвіда, А. Мельника, М. Туровського «Ідентифікація»; у *Черкасах* – живопису О. Рудневої, картин І. Царициної; у *Чернівцях* – живопису та графіки з. х. України В. Санжарова, живопису А. Фурлета, І. Бадняка, М. Рибачук «Французькі канікули»; у *Чернігові* – живопису Ю. Расіна «Пізнати себе самого», робіт Л. Якимашенко «Химера».

У межах Великоднього ярмарку у Львові 14 травня стартував проект «Мистецький тиждень». Галерею під відкритим небом у вигляді скляного купола було розміщено поблизу Оперного театру. Першими учасниками події стали львівські митці – подружжя Віктор та Наталка Проданчуки з виставкою «Вічні та геніальні: портрети геніальних і відомих на весь світ художників». Серед експонатів – скульптури Ван Гога, Пікассо, Далі, Репіна, Малевича, Архипенка та інших.

Із 7 по 21 травня в Івано-Франківському краєзнавчому музеї тривав VII Національний бієнале імені Степана Назаренка «Фотопортрет 2019». Це конкурс у жанрі портретистики, що проходить у режимі бієнале з 2007 року та збирає сотні фотографів з усієї України. У експозиції було представлено 74 творчі роботи 60 митців. Нагороди Національної спілки фотохудожників України та міжнародного руху «Image Sans Frontière» («Рух без кордонів») отримали 14 авторів, зокрема: золоті медалі – І. Матвієнко (Запорізька обл.) за портрет «Віддзеркалення часу» та О. Грінштейн (Дніпро) за роботу «Без назви»; срібну медаль – В. Попков (Кіровоградська обл.) роботу за «Варейка».

Меморіальні дошки відкрито: на фасаді Рівненського обласного краєзнавчого музею – на честь міністра освіти Української Народної Республіки, історика І. Огієнка; у Львові на фасаді будинку, де він мешкав – українському письменнику Р. Іваничуку; на будівлі Одеської кіностудії – пам'яті тридцяти видатних кінематографістів, репресованих тоталітарним режимом у першій половині ХХ століття.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

Із 25 травня по 2 червня тривав 48-й Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість». Цьогоріч на участь у конкурсах було подано понад дві тисячі заявок з майже ста країн світу. Для прихильників фестивалю було організовано покази близько 200 фільмів, зустрічі з зірками світового кіно, щоденні фестивалі вечірки у Sorbonne Restaurant та виставка Ганса Гігера – 40 років фільму «Чужий» (1979). Заходи проходили на трьох локаціях столиці: кінотеатр «Київ», Довженко-Центр і Баттерфляй DeLuxe. Фільмом-відкриттям події стала культова стрічка Б. Вайлдера «Дехто любить гаряченьке» також відома під назвою «У джазі тільки дівчата», яка цього року відзначає 60-річчя. Загалом «Молодість» складалася з чотирьох конкурсних програм: міжнародної (студентські короткометражні та повнометражні фільми), національної (короткометражні фільми), *Sunny Bunny* (конкурс ЛГБТК-фільмів), *Molodist Teen Screen* (конкурс фільмів для підлітків). Серед дев'яти позаконкурсних програм «Молодісті» представлено: «Фестиваль фестивалів», «Українські прем'єри», Скандинавська панорама, Канадський фокус, Довгі ночі короткого метру з Німеччини та Франції, «FORMA» (програма альтернативного кіно), «Опівнічний сеанс» та ретроспективна програма «Століття». Знаково, що за право взяти участь у Національному конкурсі змагалася понад 200 українських короткометражних фільмів різних жанрів. «Скіфського оленя» за найкращий фільм здобула стрічка «В радості, і тільки в радості» М. Роциної, а спеціальні відзнаки в межах національного змагання отримали роботи «Кохання» М. Лиськова та «Колір фасаду – синій» О. Радинського. Українські прем'єри на фестивалі було представлено картинами: «Рубіж. Грубешівська операція» О. Моргунець-Ісаєнко, «Тут і тепер» О. Шапіро; «365 днів, також відомі як рік» Д. Бондарчука, «Рушковці. Шлях Майстра» О. Парфьонова. А конкурсну програму для підлітків *Molodist Teen Screen* відкривала українська стрічка «Пекельна хоругва, або Козацьке Різдво» М. Кострова за сценарієм казкаря Сашка Лірника.

18 травня на кіностудії FILM.UA відбувся другий *Fashion Film Festival Kyiv-2019* – єдиний український фестиваль, присвячений фільмам про моду. Організаторами заходу виступили FILM.UA Group та *Ukrainian Fashion Week*. У межах фестивалю на території кіностудії FILM.UA проходили лекції, воркшопи, перегляд fashion-фільмів українських та зарубіжних режисерів. Новинкою цьогорічної події став воркшоп *Short On The Spot*, під час якого учасники знімали власні fashion-відео та демонстрували їх глядачам. Загалом до участі у конкурсі було подано 95 робіт. Переможцями стали фільми: «BORN TO» від режисера П. Буряка – гран-прі в категорії *Best Fashion Film*; «LOVE2» від Я. Бугайова – перше місце в категорії *Best Fashion Story*; «SAUVAGE» від А. Мілевської – найкращий в категорії *Best Production*; «FROM BEYOND» від Дж. Джордана Бледі – спеціальний приз від генерального партнера фестивалю, компанії Visa.

17–19 травня у Каневі (Черкаська обл.) проходив Міжнародний кінофестиваль ім. Юрія Ілленка. Головними подіями фесту стали – презентація історичної стрічки-фентезі «Чорний Козак», показ фільму С. і Д. Балабаїв «Салат» у рамках соціального проекту «Україна єдина» на підтримку учасників АТО та ООС, а також нагородження переможців. Серед них є українські стрічки, а саме –

«Добрі кекси» Ю. Вакуліної у номінації «Документальний фільм» та «Ехо» М. Головатської у номінації «Ігровий фільм». Крім того, спеціальні призи отримали стрічки «Останні сусіди» та «Перехрестя війни» українського режисера Є. Мельник.

Короткометражна стрічка «Дякую», створена на замовлення Міністерства інформаційної політики України, здобула гран-прі кінофестивалю *ArtTravel International Film Festival* у Харкові (24–26 травня). Також картина виборола перше місце у спеціальній премії *road movie*. Усього на конкурс було подано більше 1200 робіт з понад 100 країн світу. Крім того, у рамках кінофестивалю відбувся позаконкурсний показ стрічки «Смачного», яка є продовженням «Дякую».

24 травня у Харкові у мистецькому просторі *Fabrika.space* пройшов кінофестиваль «Фантазії короткого метру». До програми фестивалю увійшло 10 різножанрових картин в стилі фантазії, фентезі, фантастики, що мають відзнаки престижних міжнародних кінофестивалів. Усі фільми озвучені українською мовою.

Протягом місяця відбулася низка урочистих культурно-мистецьких заходів, присвячених 100-річчю з дня заснування Одеської кіностудії, що відзначається 23 травня. Зокрема – відкрито Зірку Олександра Довженка на Алеї Зірок у Одесі, введено в обіг художній поштовий блок, присвячений ювілею кіностудії, виготовлено та запущено в обіг пам'ятну монету Національним банком України, проведено Всеукраїнський конкурс короткометражних кінопроектів «Короткі зустрічі» імені Кіри Муратової. Крім того, у кінотеатрах Одеси та області, Будинку кіно Національної спілки кінематографістів України проходили покази фільмів, створених на Одеській кіностудії.

Асоціація кіноіндустрії України на замовлення Державного агентства України з питань кіно підготувала нові видання – «Каталог українських фільмів 2018/2019 рр.», який містить інформацію про ігрові художні фільми, та збірник «Co-production guide. Ukraine Is Your Destination», який дає розгорнуту інформацію про стан української індустрії упродовж 2014–2018 років. Книжки передадуть посольствам та культурним представництвам України, а також поширюватимуть на міжнародних кінофорумах та кіноринках.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

23 травня у Національному музеї Тараса Шевченка за участю міністра культури України Є. Нищука відбулася презентація світлини Т. Шевченка, яка зникла під час Другої світової війни, а нещодавно, за сприяння Міністерства культури України, повернулася до музейної колекції. Протягом останніх шести місяців державну частину Музейного фонду України поповнили кілька музейних предметів: ікона «Дари волхвів» (сер. XVIII ст.), ікона «Преображення» (кін. XVIII), Плащаниця (XIX ст.), Грамота Петра I (XVIII ст.).

Тимчасом 7 травня у Національному музеї історії України презентовано виставку «Повернення», в експозиції якої єдиний, проте унікальний експонат – ікона XVIII століття «Богородиця Володимирська». Цю реліквію з колекції гетьмана України П. Скоропадського у 1918 році було вивезено до Європи. Лише на початку цього року зусиллями українського колекціонера Я. Голдуна ікону повернуто до України і після експертиз виставлено в експозиції музею.

18 травня низка українських музеїв з різних регіонів країни приєдналася до мистецької акції «Ніч музеїв», яку зазвичай приурочено до Міжнародного дня музеїв. У ході події відбулися заходи із вшанування пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу 1944 року, а також пам'яті жертв політичних репресій. Крім того, в мистецьких закладах на відвідувачів чекали безкоштовні екскурсії, вистави, концерти, майстер-класи, креативні квести для молоді, конкурси, перегляди фільмів та багато інших подій. Основна мета цього незвичайного дійства – показати ресурси, можливості, потенціал сучасних музеїв, залучити до участі в заходах молодь.

У рамках святкування Всесвітнього дня вишиванки та Міжнародного дня музеїв з 14 по 17 травня у кулуарах Верховної Ради України діяла виставка «Відроджене втрачене». У експозиції понад півсотні історичних українських костюмів, відтворених дослідниками, майстринями та науковцями ГО «Центр дослідження і відродження Волині». Етнологами центру здійснено ґрунтовну роботу з вивчення матеріалів Рівненського обласного краєзнавчого музею, Волинського обласного краєзнавчого музею, Музею декоративно-прикладного мистецтва (Київ), Національного музею народної архітектури та побуту «Пирогів», Музею Івана Гончара (Київ), Дубенського краєзнавчого музею та матеріалів приватних колекцій. Окрім одягу, було представлено відтворені дукачі, взуття, крайки, науково-популярну літературу про народний одяг правобережного Полісся.

З 15 травня по 30 червня у Національному художньому музеї України тривав виставковий проект «Олександр Богомазов: творча лабораторія». У музейному просторі, окрім живописних творів майстра українського авангарду, було представлено чимало графіки, рисунків, ескізів та архівних матеріалів О. Богомазова, серед яких – рукопис теоретичного трактату «Живопис та елементи». До створення експозиції долучилися українські музеї та приватні колекціонери, зокрема Національний художній музей України, Запорізький художній музей, Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький арсенал», Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України, родинні колекції Брей, Уманських та *Stedley Art Foundation*. Прикрасою проекту стала живописна серія «Праця пилярів» (1927–1930), до якої входять полотна «Правка пил» і «Пилярі» та численні ескізи до останньої так і не створеної картини «Накат колоди». Твір «Пилярі» вперше представлено глядачеві, оскільки він перебував у зруйнованому стані упродовж 90 років.

Крім того, у музеях України експонувалися виставки: у Музеї книги і друкарства України – ікон, гравюр та стародруків «В обіймах Янгола»; у Музеї української діаспори – експозиції «Наш Сікорський» до 130-річчя від дня народження; у *Волинському* краєзнавчому музеї – «Луцьк у фотознімках першої половини ХХ століття»; у *Кропивницькому* художньо-меморіальному музеї О. Осмьоркіна – живопису, графіки, декоративного мистецтва «Музейна пасхалія»; у Національному музеї у *Львові* імені Андрея Шептицького – «Thesaurus Sacrarum Historiarum» – «Скарбниця Священних Історій: Біблія в ілюстраціях фламандських майстрів ХVІ століття»; у *Львівській* національній галереї мистецтв імені Б. Г. Возницького – проекту «Апостол 1574–2019: книга та читачі»; у *Львівському* історичному музеї – «Площа Ринок. Зникаючі сліди історії»; у

Палаці дозвілля «Скіфія» у Котельві *Полтавської* області – експонатів від доби неоліту до нового часу «Гелон: нові відкриття та знахідки»; у *Тернополі* в Українському домі «Перемога» – архівних документів «100 перемог України»; у *Хмельницькому* художньому музеї – з музейної колекції «Made in Ukraine. Витинанка»;

у приміщенні *Чернівецької* обласної державної адміністрації – міжобласної пересувної експозиції до 100-річчя Західноукраїнської Народної Республіки; у Батурині (*Чернігівська* область) у палаці гетьмана Кирила Розумовського – експозиції про Г. Орлика «Повернення на Батьківщину».

21–23 травня у Львівському музеї історії релігії проходила Міжнародна наукова конференція «Історія релігій в Україні». Учасники форуму – науковці, релігієзнавці, музейники, мистецтвознавці, представники духовництва України, Польщі, Білорусі розповіли про свої дослідження у секціях «Історичний розвиток релігій», «Філософія. Політологія. Етнологія», «Сакральне мистецтво». Крім того, 150-річному ювілею церковного діяча, архімандрита Студійного уставу Української греко-католицької церкви блаженного Климентія Шептицького було присвячено круглий стіл. Організаторами заходу стали: Інститут релігієзнавства – філія Львівського музею історії релігії, Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України у співпраці з Українським католицьким університетом та відділом нової історії України Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

25–26 травня у Львові, у Державному меморіальному музеї Михайла Грушевського відбувся II Форум музейних інновацій. У програмі заходу – семінар «Музей поза Музеєм» та фестиваль «Свято в Президентському саду». Також в межах події проходили презентації, майстер-класи, професійні діалоги і консультації. Участь у форумі та фестивалі взяли провідні спеціалісти Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», Історико-меморіального музею М. Грушевського (Київ), Меморіального будинку-музею академіка Д. І. Яворницького (Дніпро), Державного історико-культурного заповідника «Межибіж» (Хмельницька обл.), Музею народної архітектури та побуту ім. Климентія Шептицького (Львів), Історико-краєзнавчого музею (Львів), Львівського музею Михайла Грушевського та інші.

Кабінет Міністрів України присвоїв статус пам'ятки національного значення ділянці прибережного міського кварталу Середньовічного Києва, який знайшли під час будівництва на Поштової площі.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Раритетні книги про столицю тепер доступні всім охочим завдяки проекту Цифрова бібліотека «Київ», який започатковано за фінансової підтримки Київської міської держадміністрації. Ресурс містить колекцію вибраних цифрових об'єктів з бібліотек, організацій, наукових установ, а також приватних колекцій про Київ, його історію, культуру, суспільне та економічне життя. Проект забезпечує необмежений вільний доступ до унікальних та цінних та інформаційних

ресурсів Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки у Києві, Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія» та інших установ-партнерів. Сайт пропонує не лише колекції оцифрованих видань, але й тематичні експозиції та інформаційний блок «Цікаві факти про Київ».

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї: 170-річчя українського письменника П. Мирного; 110-річчя українського письменника О. Ільченка; 90-річчя українського письменника Р. Іваничука; *а також:* 220-річчя французького письменника О. де Бальзака; 200-річчя американського поета В. Вітмена; 160-річчя англійського письменника Джерома К. Джерома; 160-річчя англійського письменника А. Конан Дойла; 145-річчя англійського письменника Г. К. Честертона.

ЛІТЕРАТУРА

Із 22 по 26 травня у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал» пройшов IX Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Книжковий Арсенал», нещодавно відзначений Лондонським ярмарком *International Excellence Awards 2019* у номінації «Літературний фестиваль». Подія відкрилася церемонією нагородження переможців конкурсу «Найкращий книжковий дизайн 2019». Головний приз отримало видання «Maria» видавництва *Red Zet*, оформлення якої здійснили Л. Марущак та І. Жекалов. Maria – це візуальний проект, присвячений пам'яті жертв Голодомору 1932–33 років. Крім книги на «Книжковому Арсеналі» було представлено також виставку зображень та інсталяцій, фільм і серію лекцій. Наскрізною темою цьогорічного фесту стало питання спільного буття і сусідства. У програмі – понад тисяча друкованих новинок від 150 українських видавництв, кількадесят різнопланових подій: дискусії та поетичні читання, презентації та лекції, зустрічі з українськими й іноземними авторами, ярмарок ілюстраторів, кінофільми та багато іншого. У межах заходу було реалізовано 8 спеціальних та 10 виставкових проектів. Серед спеціальних програм, зокрема: «Бібліотека майбутнього» – проект оновлення публічних бібліотек Києва, який реалізується у місті за підтримки департаменту культури КМДА з 2017 року; «Музейний простір» – спеціалізований стенд друкованих видань понад 50-ти музеїв України; «Говорить Київ» – кураторська програма І. Славінської, присвячена 95-річчю Українського радіо; «Дзеркальний лібіринт» – фантастика А. Савінової та О. Сіліна; про культуру кулінарії наших сусідів – «У своїй тарілці: off air» О. Брайченко; «Бізнес-взаємодія у відкритих системах» від Києво-Могилянської бізнес-школи; «Прибуття» від науково-популярного журналу «Куншт»; «Чужість іншого» від *Club of creative philosophy* (О. Комаров); «Колона Морріса» та інші. Фокус-тему «Сусідство: відкрите питання» доповнили виставки: «Роліт. Сусіди», «Обабіч», «Pictoricbox», «Рутенія. Анімована абетка Василя Чебаніка», «Дитвидав», «Inkbox», «Музика, яка вийшла за межі», «Місто книг», «Динозаври не їдять світлофорів», «Почесний список ІВВУ 2018». Справжньою сенсацією та лідером продажів серед інших локацій «Книжкового Арсеналу» став унікальний простір «Ветеранський намет» – спеціальний проект Мистецького Арсеналу та письменників-ветеранів у партнерстві з Міністерством у справах ветеранів України. Окремим блоком на заході було окреслено «кримську тематику», якій присвятили публічні дискусії «Qırım-Крим-Qrimea. Півострів, що об'

єднує» та «Півострів страху: права людини в умовах окупації Криму», а також презентації книжок. Тема дитячої програми – «Ось, власне!», у фокусі якої – українські автори. Одночасно в одному просторі працювали десятки сучасних письменників різних жанрів. Однією із центральних подій перформативної програми стала осучаснена версія повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького. Класичний сюжет переосмислено режисером М. Голенком і драматургом Н. Ворожбит. Крім того, в рамках заходу тривала акція *#SaveOlegSentsov* на підтримку засудженого в Росії українського режисера О. Сенцова та інших політ'язнів, організаторами якої виступили «Книжковий Арсенал», Центр Громадських свобод та *PEN Ukraine*.

11 травня на арт-заводі «Платформа» проходив «Київський фестиваль Коміксів 2», до роботи якого долучилося 10 видавництв і понад півсотні художників. Протягом дня на двох сценах відбувалося чимало подій, а саме: анонси та старт продажів від українських і закордонних видавництв, велика алея художників, розширена виставка «Квантовий стрибок», виставка творчого конкурсу на тему анімаційного фільму «Людина-Павук: Навколо всесвіту», лекції та майстер-класи від представників творчих індустрій та багато іншого.

Із 18 травня по 2 червня у Харкові пройшов *V Книжковий фестиваль Kharkiv BookFest*, головна мета якого – розвиток української літератури та видавничої індустрії. Початком фестивалю стало відкриття в галереї «Смальта» експозиції «Обличчя книжок», у якій було представлено роботи харківських художників-ілюстраторів, здебільшого дитячих видань: «Пригоди Аліси у Дивокраї», «Пригоди барона Мюнхаузена», «Кентервільський привид». У програмі – зустрічі з письменниками, презентації друкованих новинок, виставки, лекції, майстер-класи, показ фільму «Іван Мазепа. Призначаю тебе зрадником» за участю творця картини І. Піддубного та ін. Завершився *Kharkiv BookFest* традиційним книжковим ярмарком «День у Саду». Організаторами фестивалю виступила Група компаній «Фактор» за підтримки Харківської міськради.

23–24 травня у приміщенні Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. П. Котляревського діяла II Книжкова виставка-ярмарок «Пошук». Свої кращі доробки надали 43 видавництва із 13-ти областей України. Відбулося 70 різноманітних заходів. Цьогорічну подію було присвячено 250-річчю від дня народження українського письменника і драматурга І. Котляревського. Саме тому в межах «Пошуку» було представлено екземпляр видання «Енеїди» І. Котляревського 1809 року з автографом автора.

17–19 травня на Закарпатті тривав літературний фестиваль «Чендей-fest-2019». Захід організовано на пошану українського прозаїка, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка І. Чендея. Центральною подією стало нагородження переможців II Всеукраїнського літературного конкурсу малої прози ім. Івана Чендея, який проходив у двох номінаціях – «Мала проза» та «Чендєзнавство». Першу премію присуджено Б. Ковалюк з Івано-Франківська за оповідання «Святий вечір». Урочистості відбулися в родинній садибі письменника в Ужгороді. У межах фестивалю відбувся прем'єрний показ документального фільму «Ясенова Івана Чендея» режисера В. Бігуна.

Тими ж днями у Львівському палаці мистецтв пройшов Дитячий форум – Фестиваль дитячого читання «Книгоманія». Організаторами виступили Україн-

ський інститут книги, Львівська облрада, Львівська ОДА, Львівська міськрада та Культурно-мистецький центр «Львівський палац мистецтв». Цьогорічна книжкова подія проходила у форматі великої гри «Супергерої рятують планету», темою якої стала екологія. Для юних відвідувачів було організовано чимало літературних заходів: зустрічі з авторами, ілюстраторами, дослідниками, майстерні і конкурси, презентації книг, а також завершальний етап 15-го Всеукраїнського конкурсу дитячого читання «Книгоманія-2019». Крім того, спеціально для Дитячого форуму було запущено унікальний #ЧитайТрамвай з гр-кодами, який курсував вулицями Львова. Охочі мали можливість ознайомитися з книжковими та іншими фестивальними новинками.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

У Луганській та Донецькій областях відбувся перший в Україні фестиваль-конкурс сімейних пар з інвалідністю, приурочений до Міжнародного дня сім'ї. Його учасниками стали сім родин із Луганської, Донецької, Миколаївської, Дніпропетровської, Кіровоградської, Львівської, Житомирської областей. Перші три дні фестивалю проведено в Краматорську на базі Державної реабілітаційної установи «Центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Донбас», де учасники змагалися за перемогу у номінаціях «Національна самобутність», «Спікерська майстерність», «Креативність», «Кращий амбасадор», «Хореографія» тощо. А в Сєверодонецьку (Луганська обл.) відбувся круглий стіл щодо інклюзії у різних сферах життя, а також заключний гала-концерт фестивалю-конкурсу «Світ без обмежень».

Із 3 травня у Вінницькій обласній філармонії ім. М. Д. Леонтовича тривало V Всеукраїнське свято народного мистецтва «Великодня писанка». Свої авторські роботи представили писанкарі з 17 областей України. У рамках заходу для дорослих та дітей проходили тематичні майстер-класи «Пишемо писанку разом», презентовано інформаційний проект «Розвиток писанкарства». Крім того, відвідувачі мали змогу оглянути виставку писанок, «шкрябанок» та витинанок українських майстрів, а також стати учасниками театрального дійства «Великдень душі в піснях і обрядах».

18 травня у Решетилівці, що на Полтавщині, відкрито Всеукраїнський центр вишивки та килимарства. Презентація культурно-мистецького закладу відбулася в рамках свята народної творчості «Решетилівська весна». Мета створення центру – дослідження, розвиток і популяризація вишивки й ткання з різних регіонів України. Зараз це дві виставкові зали для демонстрації робіт місцевих майстрів, а також старовинних зразків вишивки з приватної колекції наукового співробітника центру Ю. Мельничука.

Крім того, було проведено низку виставок від майстрів народної творчості, серед яких: вишиваних рушників, писанок та виробів з бісеру «Мелодії барв Любові Романів» – у Києві в Центрі української культури та мистецтва; вишиваних ікон Т. Стефінин – в Івано-Франківському обласному художньому музеї; гуцульської кераміки «Дзвони Великодні» – у Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» (Івано-Франківська обл.); кераміки Г. Драголюк – у Львові в Музеї етнографії та художнього промислу.

25–26 травня в Центрі культури та дозвілля Білозірської об'єднаної територіальної громади (Черкаська обл.) відбувся Перший фестиваль-конкурс виконавців української народної та фольклорно-автентичної пісні «Білозір'я-Фольк-Фест». 49 колективів із 34 громад Черкащини змагалися у номінаціях: місцевий пісенний фольклор, фольклорно-обрядові дійства, українська народна пісня. До форуму також долучилося вокальне тріо «УНІСОН» з Черкас.

Тимчасом протягом травня юні таланти брали участь у фестивалях та конкурсах, зокрема: IV Київському міжнародному юнацькому циркового мистецтва «Золотий Каштан» – у Національному цирку України; XIV Міжнародному дитячому народної хореографії «Барвінкове кружало» – у Вінниці; Першому міжнародному піаністів «Шопенівська весна» – у Луцьку; X Міжнародному вокально-хоровому «Хай пісня скликає друзів» – у Чернівцях; Всеукраїнському учнівському літературно-мистецькому «Стежками Каменяра» – у Києві; III Всеукраїнському літературної творчості «ПероДактиль» – у Білій Церкві Київської області; Всеукраїнському хореографічного мистецтва «Миколаївські зорі» – у Миколаєві; VII Всеукраїнському мистецтв «Зірковий час» – у Полтаві; III Всеукраїнському з хореографічного мистецтва – у Рівному; VIII Відкритому самодіяльних шкільних та дитячих театрів «Перевтілення» – у Києві; дитячих музичних гуртів *SchoolBandsBattle 2019* – у Києві.

2–3 травня у Чернігові пройшла Всеукраїнська конференція директорів центрів народної творчості України «Аналіз впливу сучасної інфраструктури на культурні інституції. Пошук та створення новітніх кейсів і використання їх з метою реалізації культурних ініціатив». У межах заходу відбувся круглий стіл за участю в. о. начальника відділу регіональної політики управління стратегічного планування та розвитку Міністерства культури України О. Іонової, директора Департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської облдержадміністрації О. Левочко, директорів центрів народної творчості України. У ході заходу учасники обговорили спільні шляхи розвитку галузі та посилення співпраці між регіонами.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор відділу наукового аналізу й узагальнення узагальнення інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **Т. П. Римаренка**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 66. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12